PROBLEMATICA RIDICATĂ ÎN RESTAURAREA UNEI LUCRĂRI CONȚINÂND DOUĂ CĂRȚI CU TEHNICI DE SCRIS DIFERITE

Cornelia Iliescu

Fiecare bun cultural constituie un caz specific și presupune găsirea unei soluții "de salvare" în funcție de starea individuală de conservare. În laboratorul de restaurare carte, lucrările executate prezintă, de obicei, o varietate de situații. Situația cea mai obișnuită pe care o întâlnim este aceea a unei cărți ce cuprinde o singură lucrare, tipărită sau manuscris și care poate fi conservată și restaurată aplicând același tratament întregului volum.

Vom prezenta mai jos un caz care în Laboratorul Zonal de Restaurare - Conservare din Craiova a intrat o lucrare formată din două părți diferite, atât ca material suport de text - hârtie, cât și ca tehnică de scris - tipar, manuscris.

Piesa provine din colecția de carte veche a Muzeului Olteniei Craiova, cu nr. inv. 566/53 și este formată din :

- Apostol - tipăritură Veneția 1770, în limba greacă;
- Irmilighion - manuscris, sfârșit sec. XVII, scris în românește cu litere chirilice.

Cele două cărți au fost prinse în aceeași legătură, în coperta din piele, din care s-a păstrat numai cea posterioară.

Lucrarea a prezentat un grad înalt de degradare, cu pete de mucegai în urma umezelii în zona cotorului, alternând cu colorant din copertă, depozite de ceară, praf, patină funcțională, fisuri și părți lipsă din suportul de text, benzi de hârtie lipite cu adeziv pe file.

Supusă investigațiilor fizico-chimice, cartea s-a dovedit a fi un mixaj de două lucrări de sine-stătătoare.

Prima parte - tipăritura de dimensiuni 21/15, executată pe o hârtie manuală ușor rugoasă, cu linii de apă și filigran, cu un grad scăzut de încleiere, s-a prezentat diferit față de manuscris, cu dimensiuni 21,5/16 cm, pe o hârtie tot manuală, cu linii de apă și diferite tipuri de filigran, cu un aspect neted și cu un grad mai mare de încleiere. Spre deosebire de cerneala de tipar a primei părți, insolubilă în apă, cea ferogalică a manuscrisului, în două culori (negru și roșu), a prezentat un grad de solubilitate parțial în apă.

În concluzie avem de-a face cu două lucrări scrise în locuri diferite (una la Veneția și una în țară), care necesită tratamente diferențiate.

După parcurgerea etapelor premergătoare obligatorii; fotografiere, dezinfecție, investigații, s-a trecut la desfacerea legăturii și efectuarea operațiilor de curățire uscată și umedă.

Tipăritura a suportat un tratament de curățire la umed prin imersie în soluție apoasă, iar manuscrisul a fost curățit la umed prin imersie în soluție hidroalcoolică în proporția stabilită după încercări succesive, până la limita de solubilitate a cernelii (50/50 %) în apă - alcool, operație care s-a executat cu multă atenție.

Restul operațiilor au fost executate în aceleași condiții : reîncleierea filelor cu soluție de C.M.C. pe ambele fețe, presare și restaurare "la dublu" cu văl și hârtie japoneză apropiate ca nuanță și dimensiune cu hârtia suport de text a fiecărei cărți.

Pornind de la denumirea celor doua cărți - Apostol și Irmilighion - realizate în tehnici diferite (tipar și manuscris) și până la aplicarea de tratamente diferențiate, se concluzionează că nu este vorba de un volum unitar, așa cum a intrat în laborator, ci de două lucrări diferite, pentru care propunem să fie legate separat.

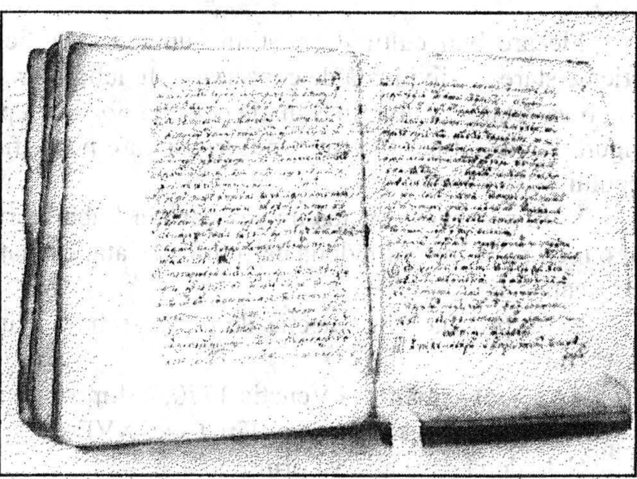
Résumé

Chaqe objet culturel est un élément spécifique qui demande des solutions de salut “en fonction de l’état de conservation“.

Nous preséntons deux livres en corrélation commune avec des caractéristiques différentes: la technique d’écriture et le support.

La pièce est dans la propriété du Musée d’Oltenie Craiova et la restauration á été faite dans le Laboratorie Zonale de Craiova.

Irmilighion (înainte de restaurare)

Irmilighion (după restaurare)